

Millainen on suomalaisen finanssialan taloudellinen tila? Finanssisektori tuoreen tiedon valossa

Studia Monetaria –luentosarja 13.4.2010, Suomen Pankin rahamuseo
pääanalyytikko Sampo Alhonsuo

1. Finanssisektorin toimintaympäristö Suomessa
2. Pankit
3. Vakuutusyhtiöt
4. Haasteita ja yleisiä johtopäätöksiä

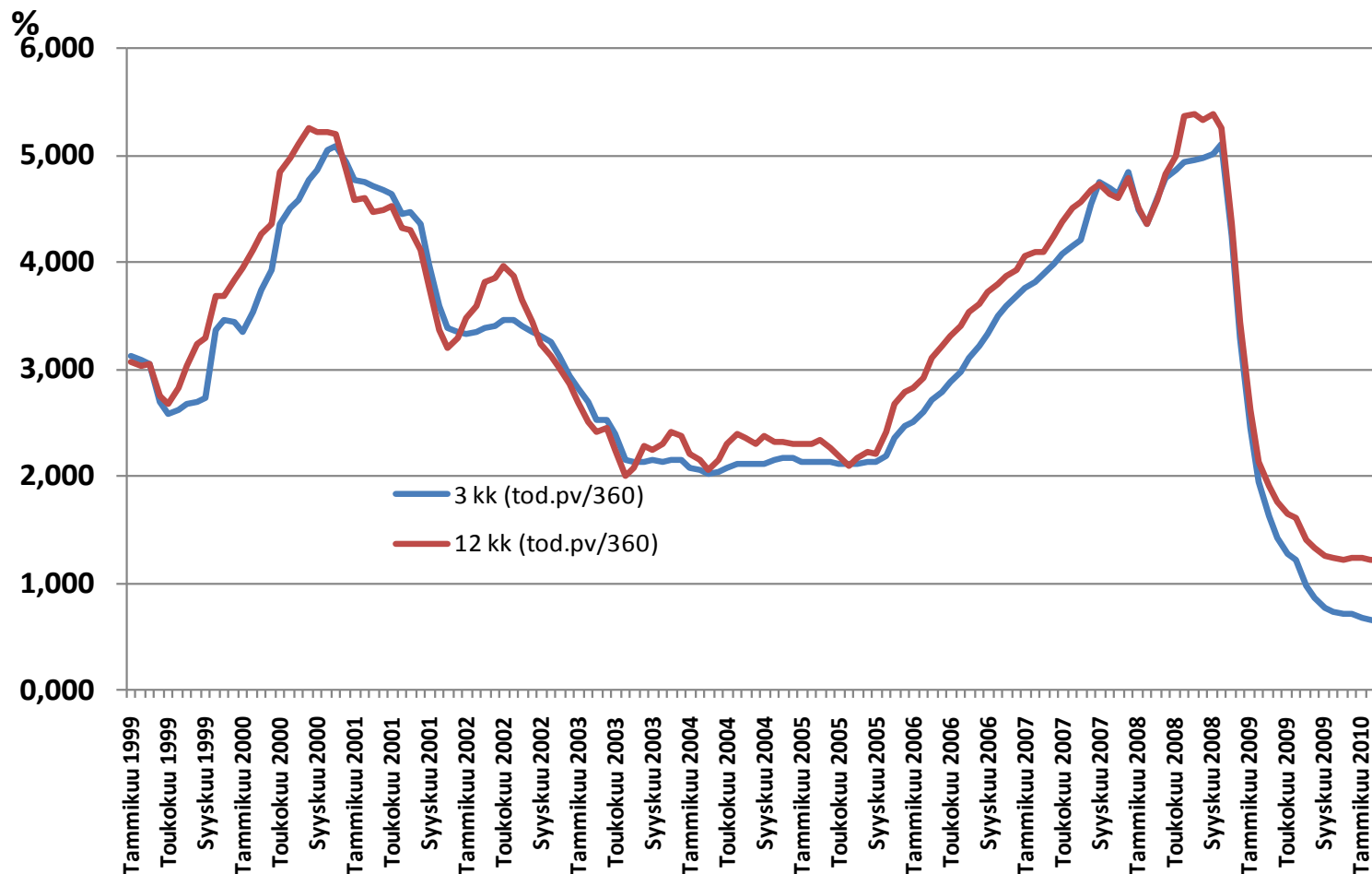
Toimintaympäristö

Lyhyet markkinakorot poikkeuksellisen matalalla

3 ja 12 kk euribor 1/1999 - 3/2010

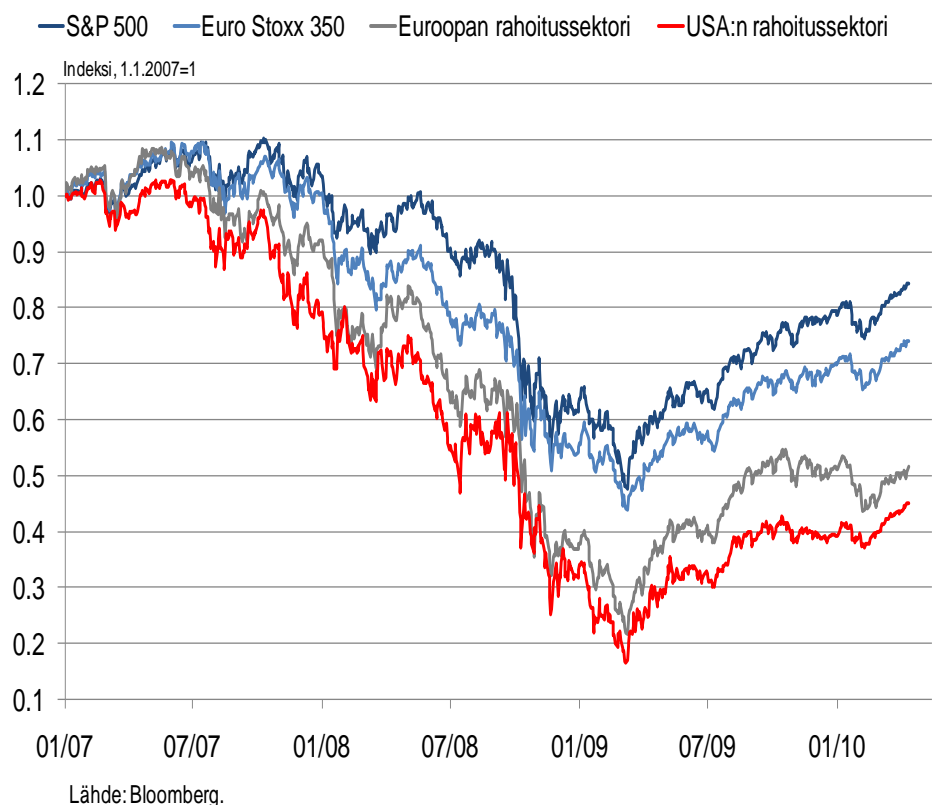

Lähde: Suomen Pankki

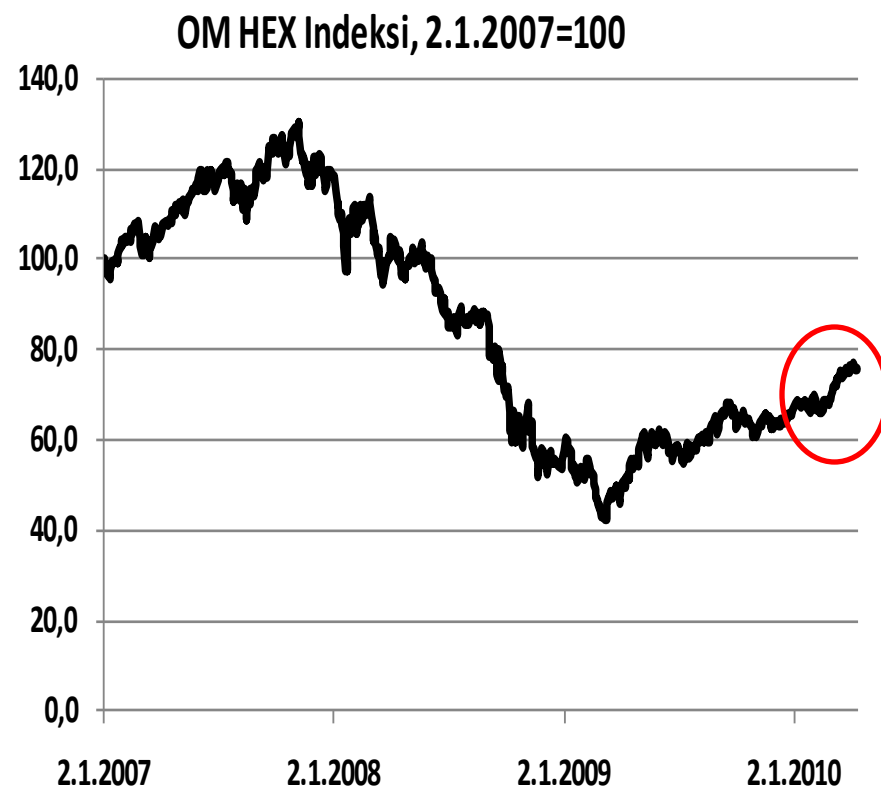
Osakekurssit nousseet jo reilun vuoden ajan

- Osakekurssien nousu laaja-alaista, jatkuuko nousu?

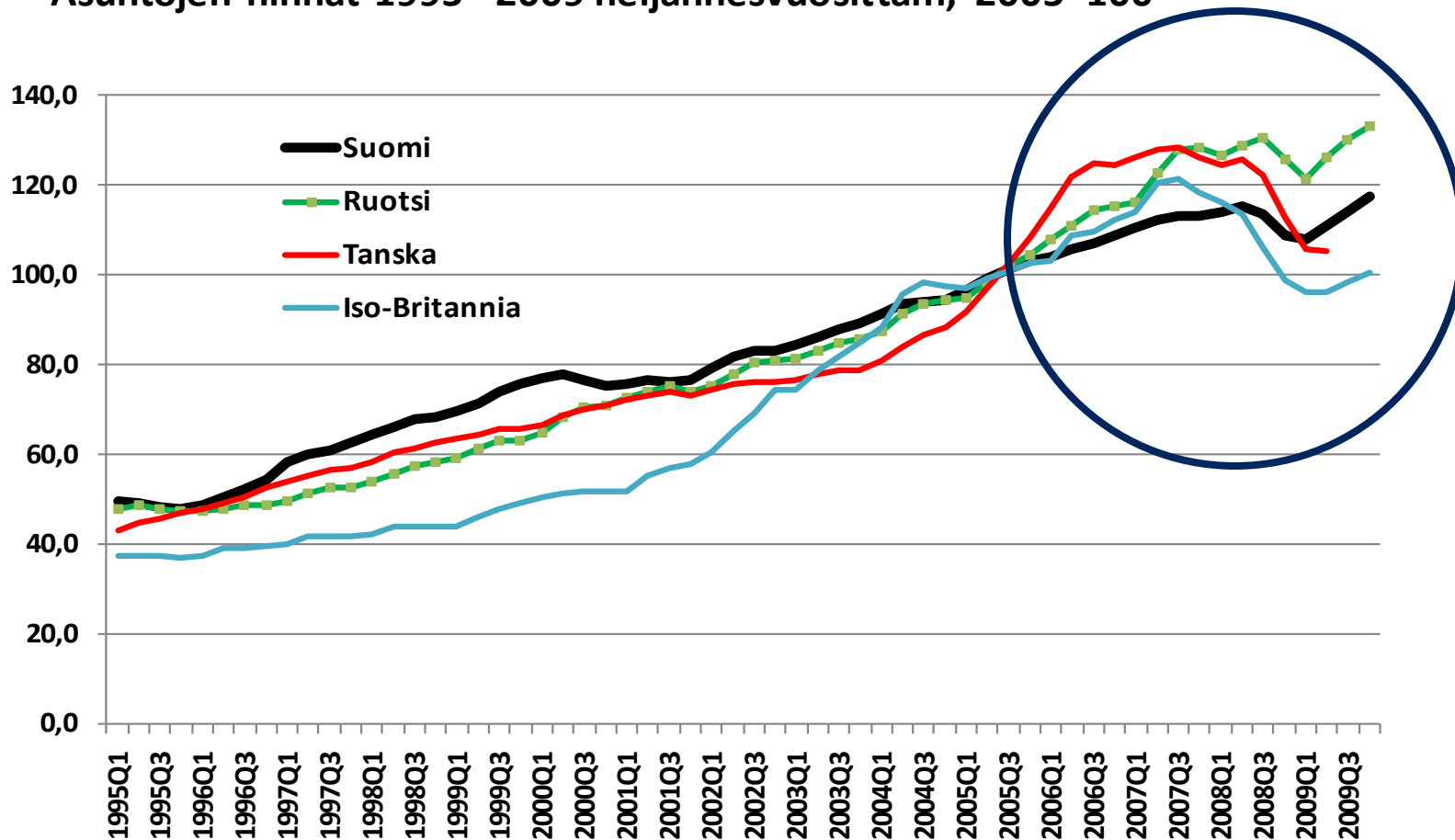
- Suomessa osakekurssien nousu 2010 ollut erittäin nopeaa

Asuntojen hinnat kv. vertailussa: Suomessa suhteellisen tasainen kehitys

Asuntojen hinnat 1995 - 2009 neljännesvuosittain, 2005=100

Lähde: Eurostat/SP

Globaali kehys: finanssimarkkinoiden toipuminen kriisistä jatkuu

- Raha- ja finanssipolitiikalla tuettu talouskasvua poikkeuksellisella tavalla
- Talouskasvu hidasta EU:ssa ja euroalueella, takaiskut mahdollisia
- Arvoperimarkkinoiden elpymisellä positiivinen vaikutus finanssitoimialalle
- Markkinoilla nyt keskeistä arvioida eri valtioiden velkaantumismisvauhtia

Suomen talous elpyy, mutta hyvin hitaasti

- Suomen vienti on jäämässä jälkeen vientimarkkinoiden kehityksestä
- Työttömyys pysyy suurena ja yksityisen kulutuksen kasvu on vaimeaa
- Inflaatio ei ole ongelma
- Talouden "W-suhdannekehitys" uhkakuva Suomessa ja muualla
- Mielialat ja odotukset positiivisia

Pankit

- Korkokate: erotus pankin saamien korkotuottojen ja pankin maksamien korkokulujen välillä
- Korkomarginaali: pankin saamisten ja velkojen välinen korkoero
- Järjestämättömät saamiset: luotto, jonka lyhennys tai korko myöhässä yli 90 päivää
- Arvonalentumiset luotoista: pankin kirjaamat tappiot myönnetyistä luotoista ("luottotappiot")
- Vakavaraisuus: pankin omien varojen ja riskipainotettujen saamisten suhde (vähintään 8 % ja minimimäärä 5 milj. euroa)
- Tappiopuskuri: paljonko pankilla on omia varoja yli minimin
- Tase: pankin liiketoiminnan laajuus (myös taseen ulkopuolisia eriä)

Kuusi tärkeää numeroa Suomen pankkisektorista

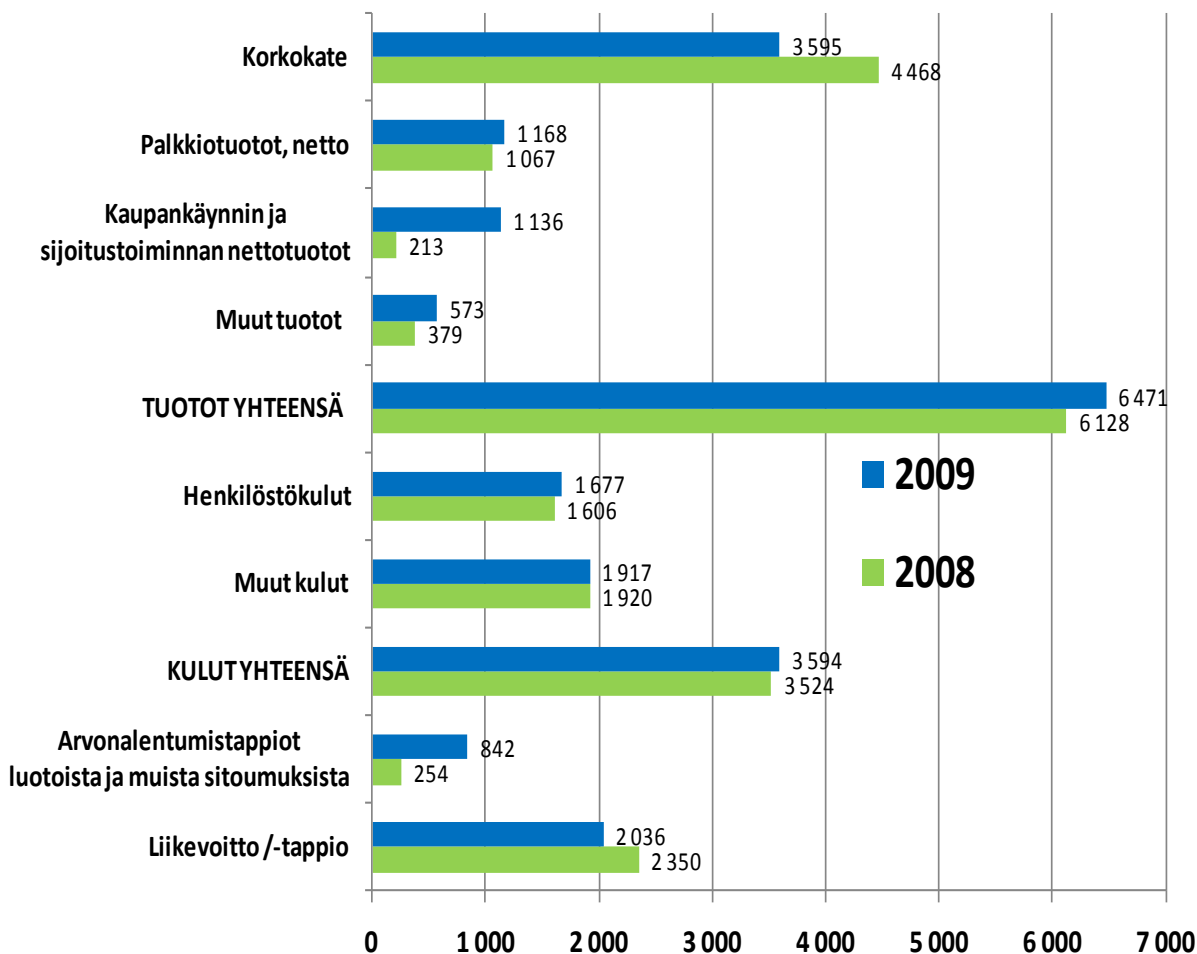

- Luotot 12/2009: 160,3 miljardia euroa (ilman pankkitakauksia)
- Talletukset 12/2009: 108,7 miljardia euroa
- Taseen loppusumma 12/2009: 358,1 miljardia euroa
- Vakavaraisuus 14,5 %
- Vakavaraisuus ensisijaisilla omilla varoilla 13,7 %
- Tappiopuskuri 12/2009: runsaat 9 miljardia euroa
- Liikevoitto 2009: 2 miljardia euroa

Pankkien liikevoitto väheni 13 % edellisestä vuodesta

Talletuspankit yhteensä: tuloslaskelman pääerät, miljoonaa euroa

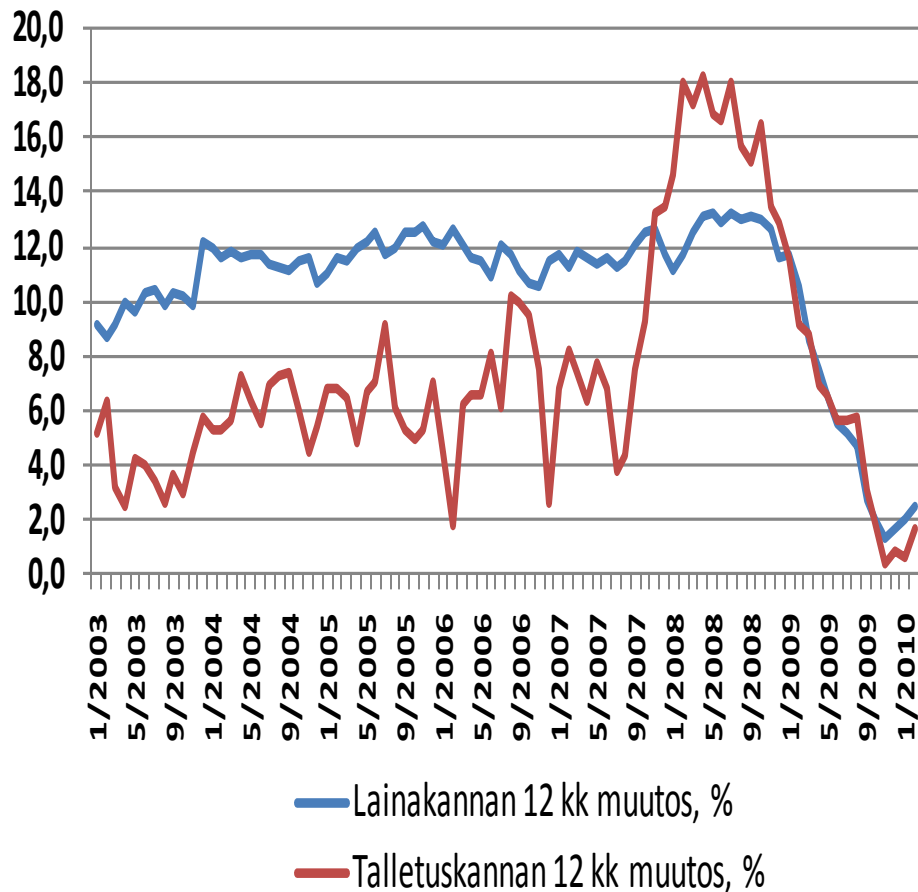
- Korkokatteen muutos -20
- Tuotot kaupankäynnistä ja sijoitustoiminnasta ennätyskorsellisen korkeat poikkeuksellisen toimintaympäristön ansiosta
- Rahamarkkinakorkojen jyrkkä lasku johti korkokatteen 20 %:n supistumiseen tasolle 3,6 mrd. euroa
- Arvon alentumiset heikensivät liikevoittoa 29 %

Lähde: Finanssivalvonta

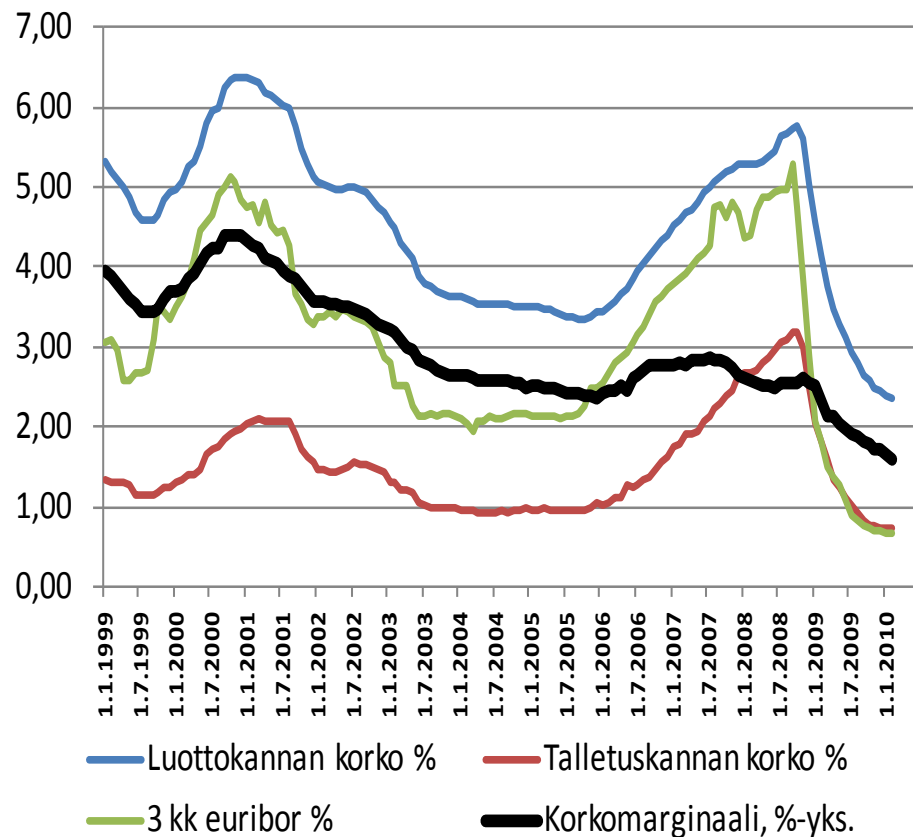
Korkotason mataluus ja kilpailu kaventaneet pankkien korkomarginaalia

Rahalaitosten luottojen ja talletusten kasvu, %

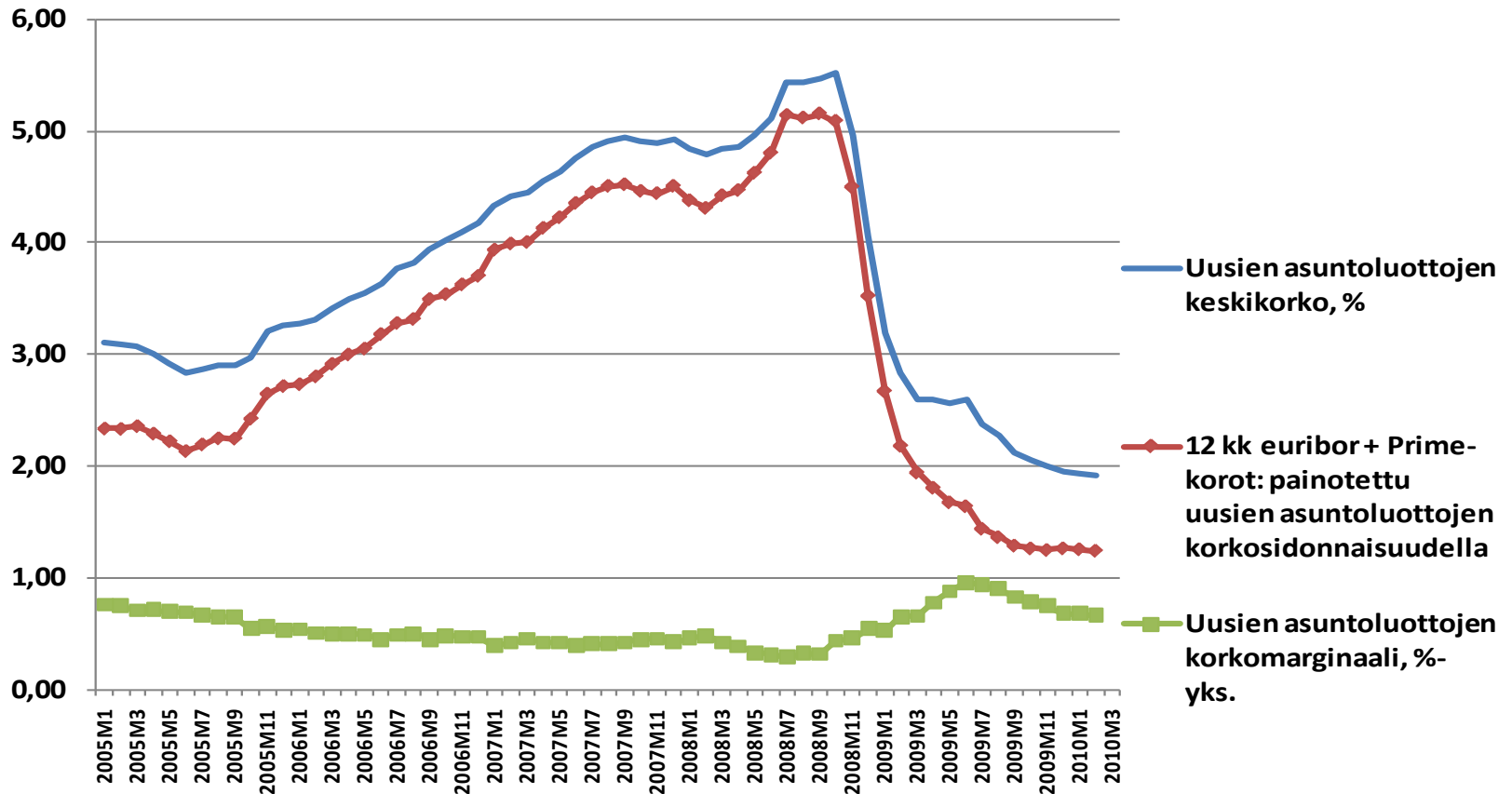

Luotto- ja talletuskannan kesvikorko, korkomarginaali sekä 3 kk:n euribor, %

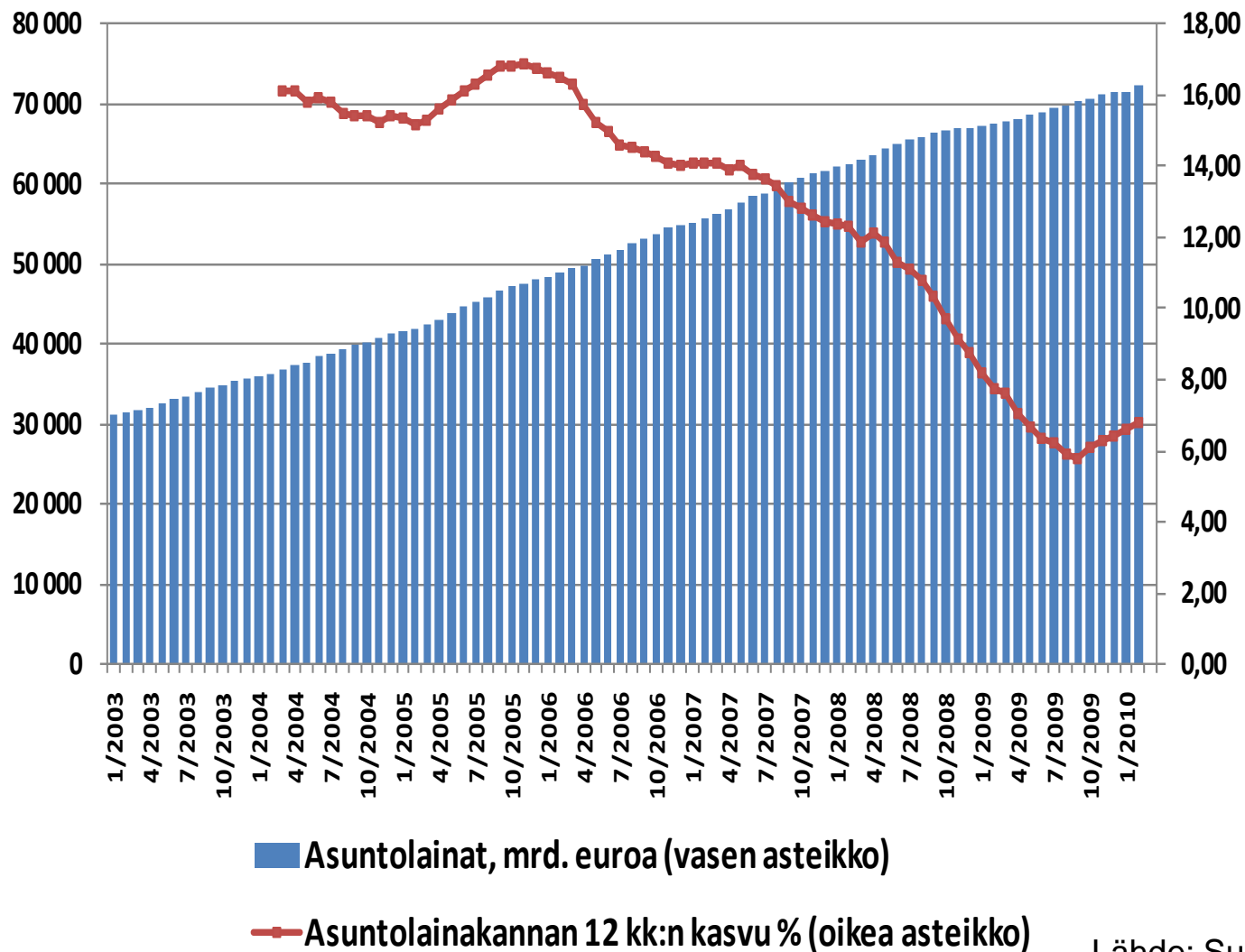
Lähde: Suomen Pankki

Asuntolainojen korot historiallisen alhaalla; pankkien marginaalit alkaneet uudelleen kaventua

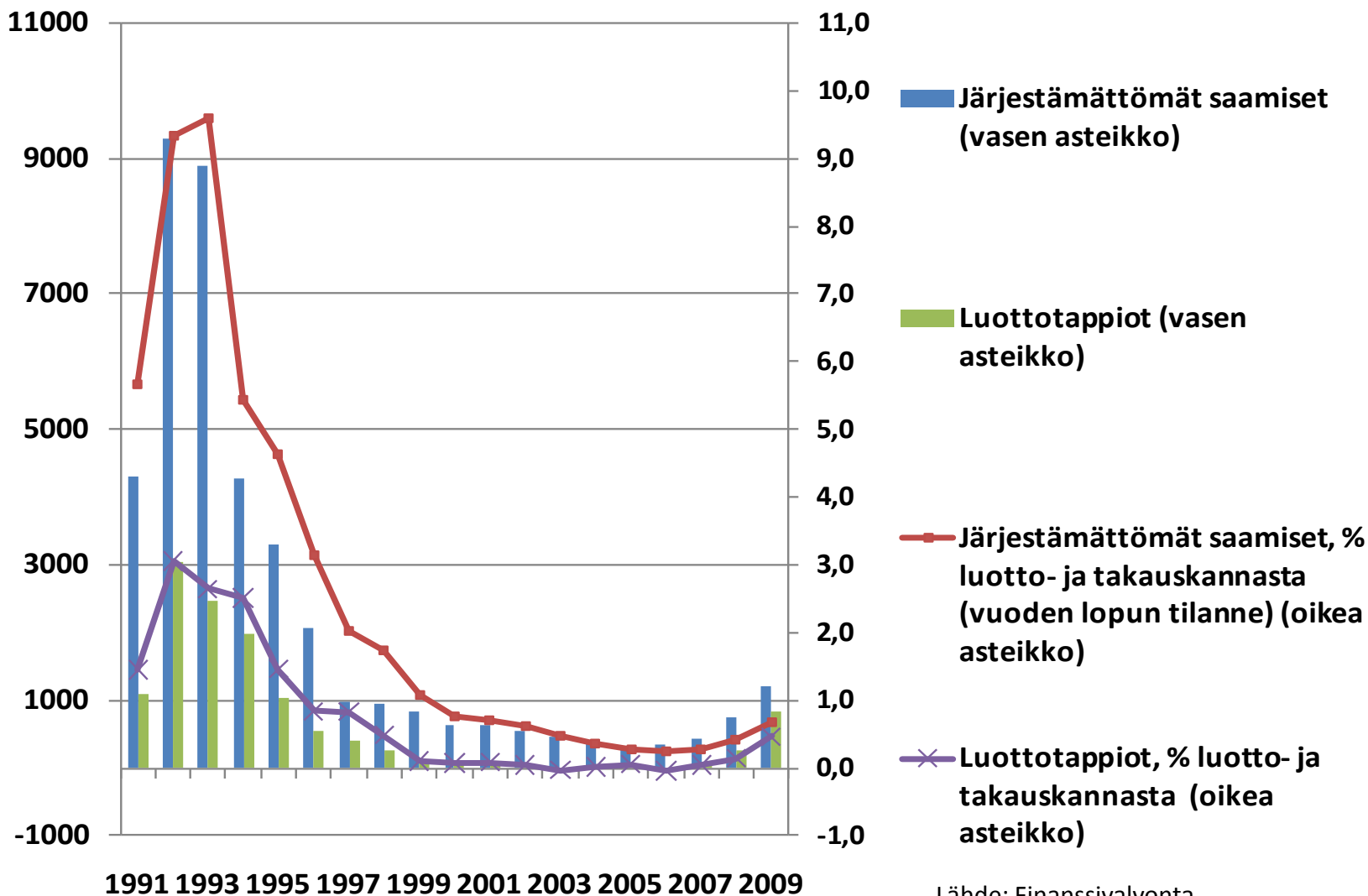
Lähde: Suomen Pankki (RaMaTin tiedot), Fivan laskelmat. Marginaali laskettu vähentämällä uusien asuntoluottojen korosta 12 kk euriborin ja primekorkojen painotettu keskiarvo (painot uusien asuntoluottojen korkositoumuksista)

Asuntoluottokannan kasvu nopeutunut

Lähde: Suomen Pankki

Järjestämättömät saamiset ja luottotappiot kasvaneet, niiden taso silti matala

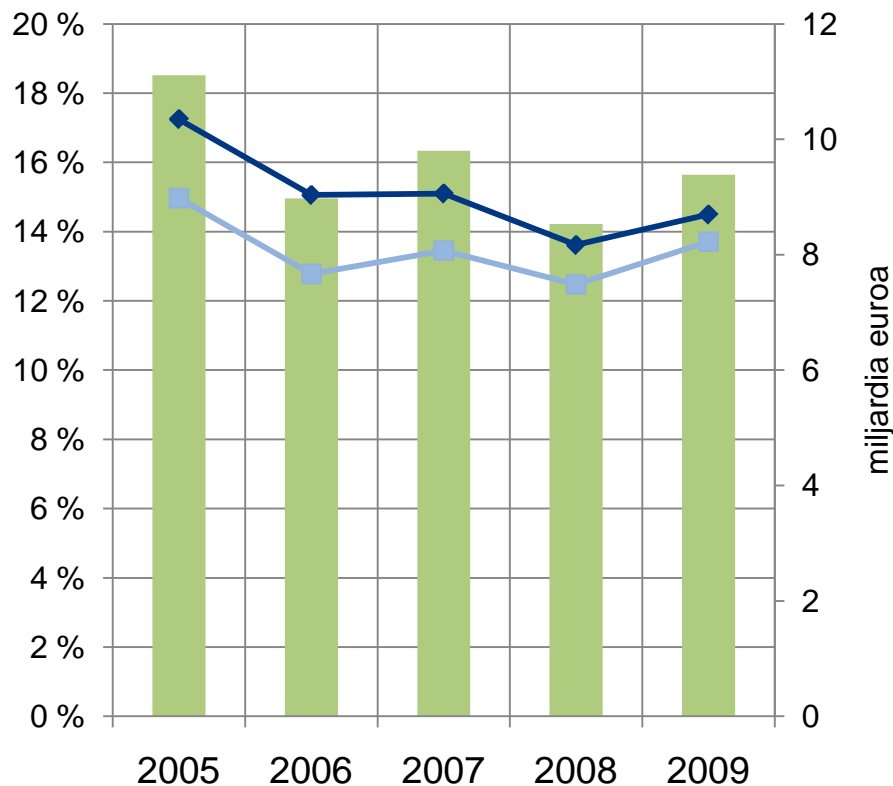

Lähde: Finanssivalvonta

Pankkisektorin vakavaraisuus vahva

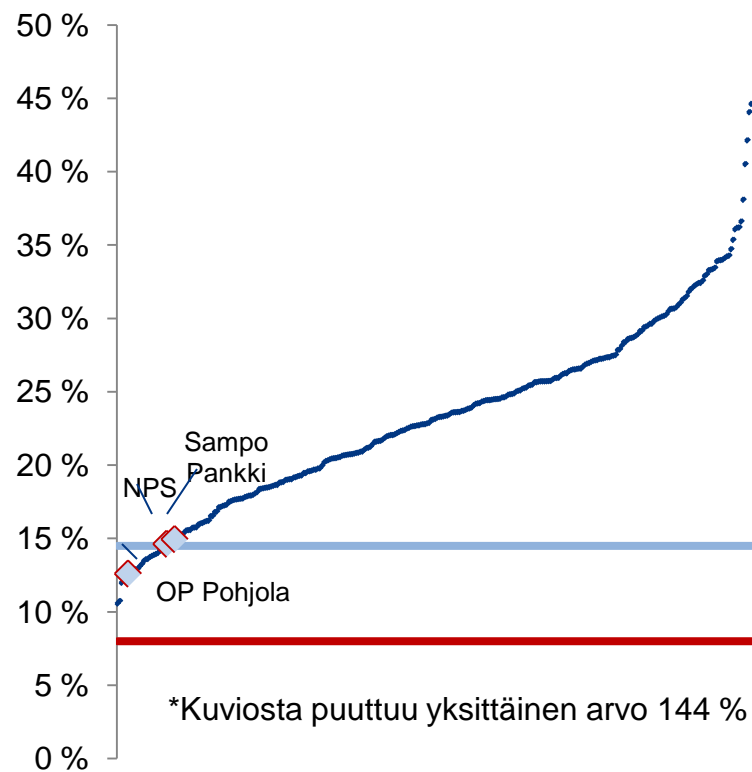

Pankkisektorin vakavaraisuus

- Omien varojen ylijäämä (oik.)
- ◆ Vakavaraisuus, %
- Tier 1 -vakavaraisuus, %

Pankkien* vakavaraisuus

- Pankkisektorin yht.laskettu vakavaraisuussuhde
- Vakavaraisuussuhteen minimivaatimus
- Yksittäisten pankkien vakavaraisuussuhteet
- ◇ Suurimpien ryhmien vakavaraisuussuhteet

*Kuvioista puuttuu yksittäinen arvo 144 %

Lähde: Finanssivalvonta

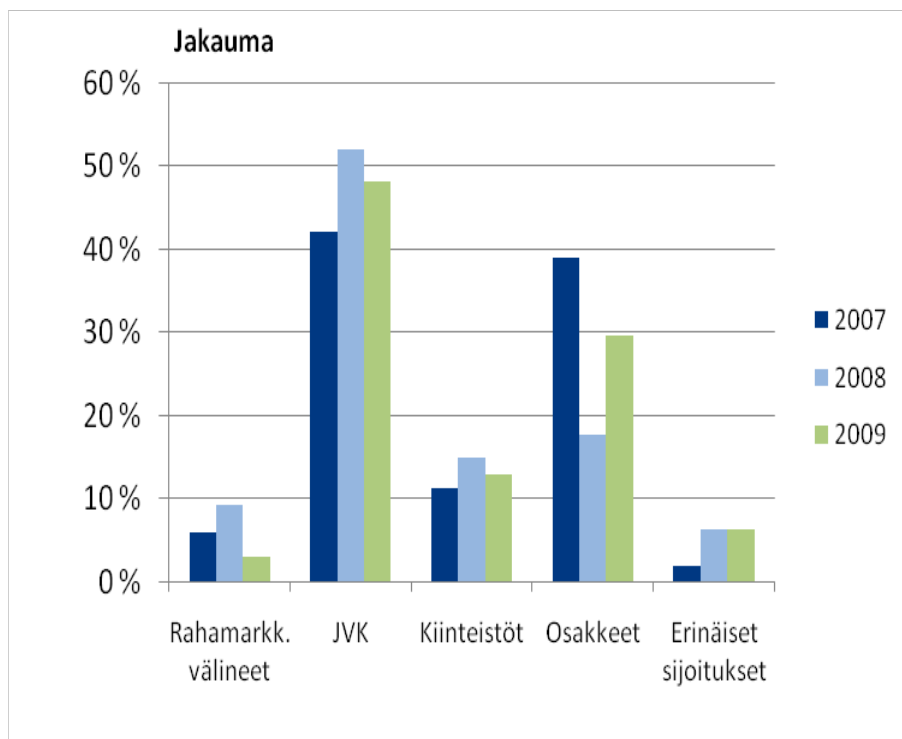
- Peruspankkitoiminnan kannattavuuden ylläpitäminen matalan korkotason ja hitaan talouskasvun oloissa
- Kaupankäynnin ja sijoitustoiminnan tuottojen taso alentunee vuonna 2010
 - Vuonna 2009 markkinaympäristö oli hyvin suotuisa
- Arvonalentumiset painavat tuloksia myös vuonna 2010
 - Suurin osa tappioista liittyy todennäköisesti edelleen yritysluottoihin

Vakuutusyhtiöt

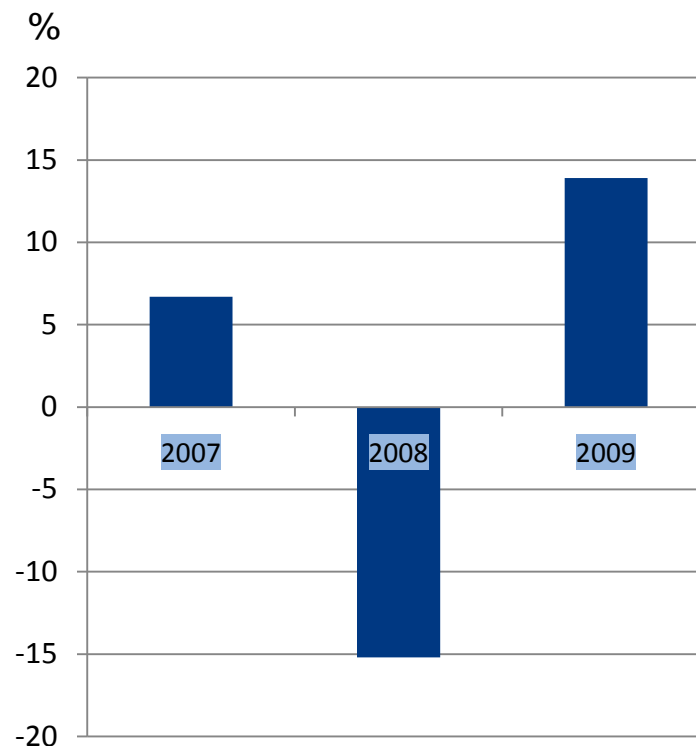

Työeläkeyhtiöiden sijoitusjakauma

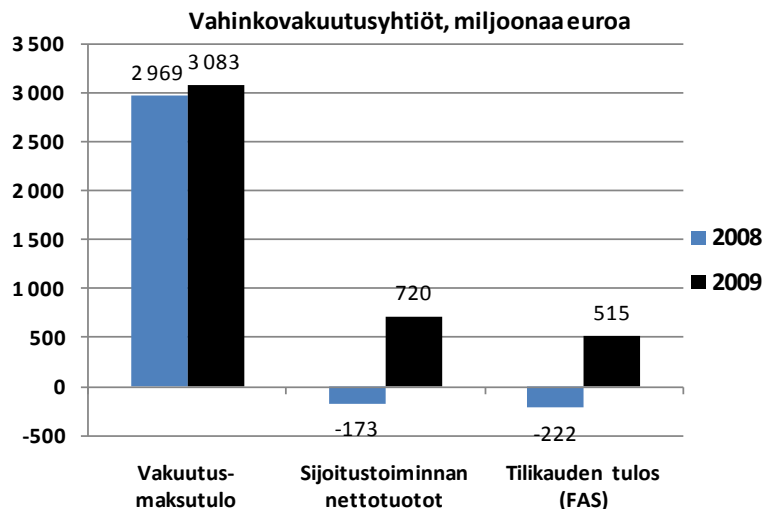
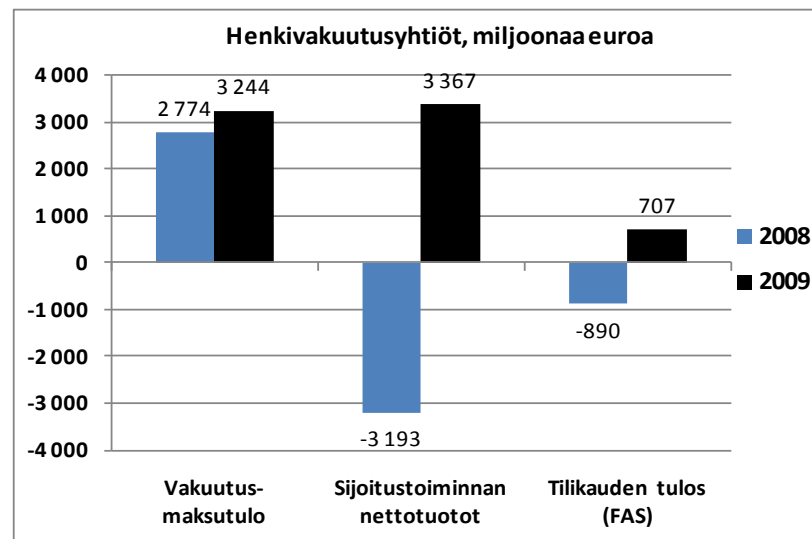
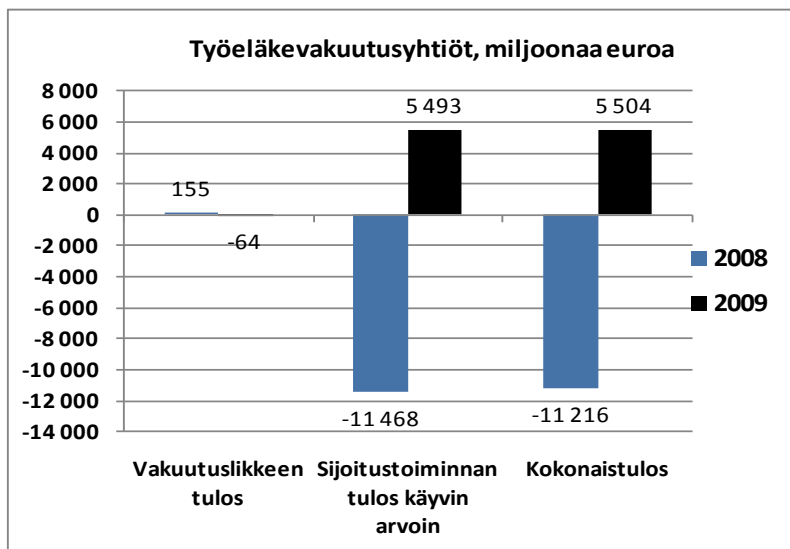
Työeläkeyhtiöiden sijoitustoiminnan nettotuotto

- Vakuutusmaksutulo: vakuutusmaksujen summa vuosittain
- Sijoitustoiminnan nettotuotot käyvin arvoin: sijoitusomaisuuden tuotto vähennettynä sijoitusvarallisuudesta aiheutuneilla kuluilla
- Tulokseen vaikuttaa vakuutusmaksutulojen (ja korvauskulujen) kehitys sekä sijoitustoiminnan tulos
- Vakavaraisuuteen vaikuttaa sijoitustoiminta suoraan (käyvät arvot)

Vakuutusyhtiöiden tulokset parantuneet

- Tulosparannus perustuu:
 - vakuutusmaksutulon kasvuun ja
 - sijoitustoiminnan nettotuottojen kasvuun

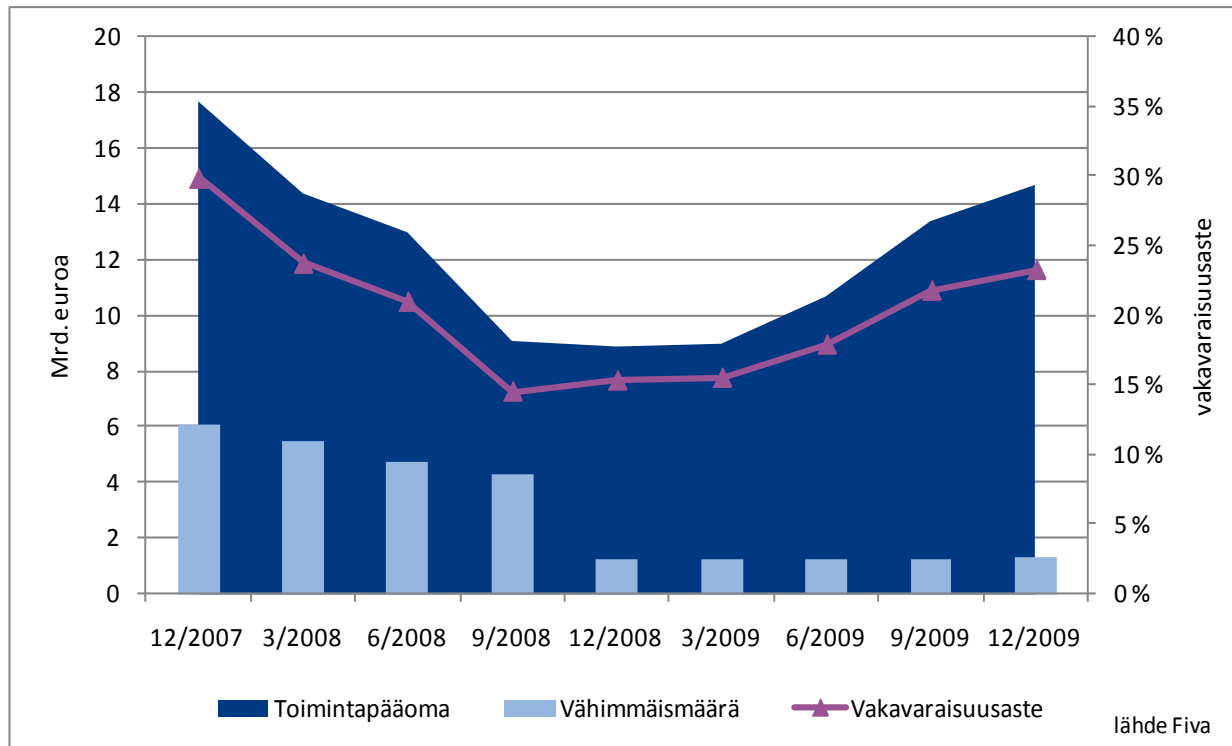
Lähde: Finanssivalvonta

- Toimintapääoma: käypiin arvoihin arvostettujen varojen ja vastuiden erotus. Vaadittava minimi riippuu liiketoiminnan laajuudesta
- Vastuovelka: vakuutussopimuksista vakuutusyhtiöille aiheutuva vastuu
- Vakavaraisuuspääoma: toimintapääoma + tasoitusmäärä
- Tasoitusmäärä on osa vastuovelkaa, puskuri vakuutusriskien toteutumista vastaan

- Työeläkevakuutusyhtiöillä vakavaraisuusaste:
toimintapääoma (sis. myös tasoitusmäärän määräaikaislain perusteella) /
vastuovelka
- Henki- ja vahinkovakuutusyhtiöiden vakavaraisuusaste:
vakavaraisuuspääoma / vastuovelka
 - Vastuuelkaan vaikuttavat vakuutustekniset korjaukset sekä tasoitusmäärä

Työeläkevakuutusyhtiöiden vakavaraisuus vahvistunut

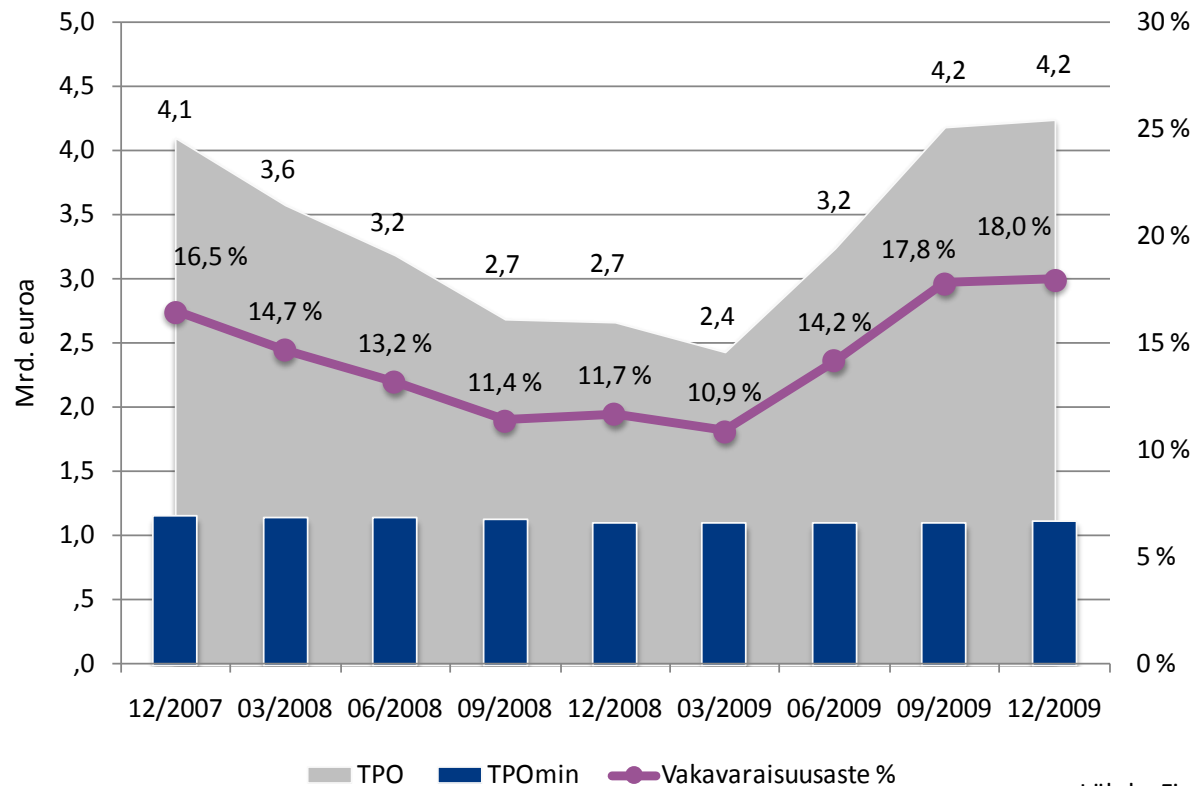
- Toimintapääomat kasvoivat 5,7 mrd eur
- Sijoitusten yhteismäärä 77,9 mrd, kasvua 10,6 mrd eur
- Vastuvelan yhteismäärä 63 mrd, kasvua 4,6 mrd eur

Henkivakuutuksen vakavaraisuus vahvistunut hyvälle tasolle

- Toimintapääoma (TPO) kasvoi vuoden aikana 56 % noin 4,2 mrd. euroon
- Tammikuun alussa TPO/TPOmin oli 1,6 ja vuoden lopussa 3,8
- Sijoitusomaisuuden arvonmuutokset ovat merkittävin syy vakavaraisuuden muutoksiin

Vakavaraisuuden kehitys

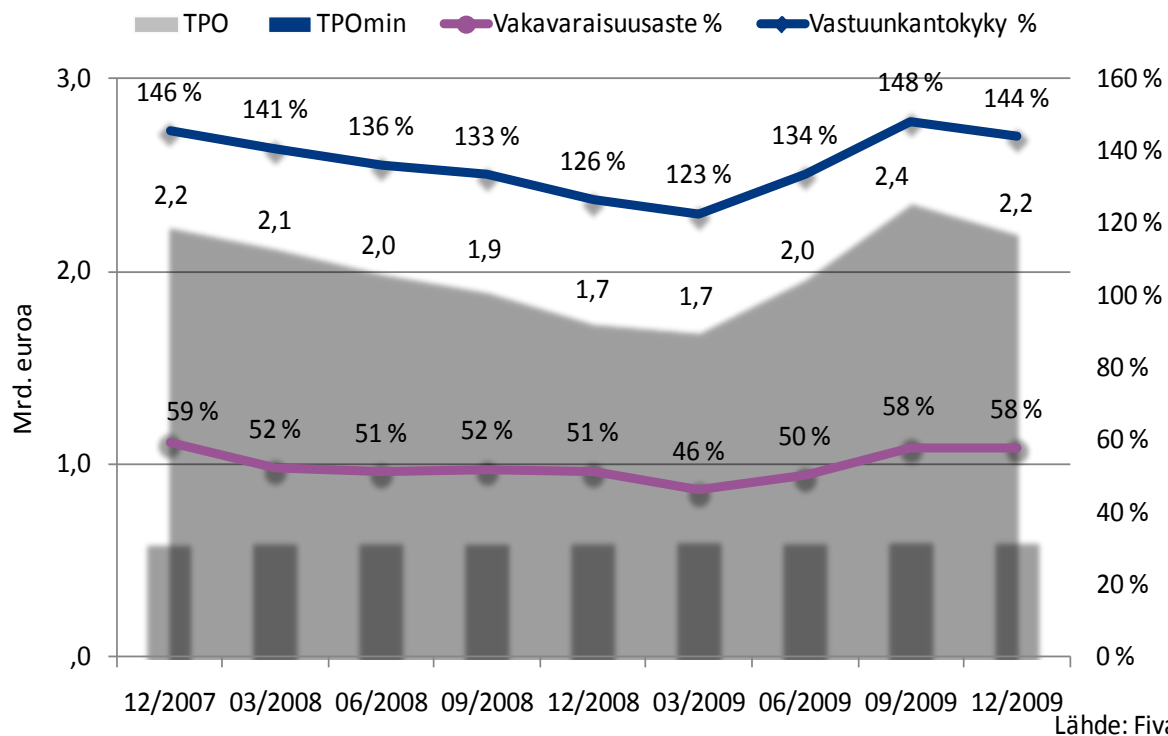
Lähde: Fiva

Vahinkovakuutuksen vakavaraisuus vahvistunut hyvälle tasolle

- Toimintapääoman määrä kasvoi vuoden aikana 27 % noin 2,2 mrd. euroon jolloin TPO/TPOmin oli 3,6
- Viimeisen neljänneksen lasku johtuu esitetystä 23€ milj. euron voitonjaosta
- Vakavaraisuuspääoma kasvoi 17 % noin 4,4 mrd. euroon. Tästä tasoitusmäärän osuus oli 50 %
- Vakavaraisuuden kasvun selittää sijoitusten arvonnousu
- Vastuunkantokyky % = vakavaraisuuspääoman suhde vakuutusmaksutuottoihin 12 kk

Vakavaraisuuden kehitys

- **Korkonäkymät haasteelliset**
 - Matalana säilyvä korkotaso heikentää uusien korkosijoitusten tuottoa
 - Korkotason noustessa sijoitusomaisuuden arvo alenee
- **Työeläkevakuutusyhtiöt:** Sijoitusmarkkinoiden kehitys suurin haaste
- **Henkivakuutusyhtiöt:** Kohtaavat jatkossa entistä kovempaa kilpailua etenkin pitkäaikaissäätämisessä
- **Vahinkovakuutusyhtiöt:** Maksutulon kasvattaminen vaikeaa hitaan talouskasvun aikana

- Pankkien maksuvalmiustilanne säilynyt hyvänä
- Korkoriskit realisoituneet (korkokatteen kehitys)
- Sijoituspalveluyritykset: kannattavuus parani 2009 volyymien noustessa, vakavaraisuus kohentunut
- Rahastoyhtiöiden liiketoiminta kasvoi, kannattavuus säilyi ennallaan

- Pitkäaikaissästäminen: ps-lain ja palveluiden vaikutukset esiin vähitellen
- Yksi iso haaste kaikille toimijoille on sääntelyyn ja valvontaan kansainvälisellä tasolla suunnitellut muutokset

- Korkeiden pysyminen matalalla luo paineita finanssisektorin toimijoiden kannattavuudelle.
- Pankkien arvonalentumistappiot yli kolminkertaistuivat, mutta niiden osuus luotto- ja takauskannasta kuitenkin kohtuullisen alhainen.
- Pankkisektori on vakavarainen ja sektorin riskinkantokyky on hyvä.
- Vakuutusyhtiöiden vakavaraisuus vahvistui sijoitustoiminnan tuottojen kasvun myötä.
- Finanssisektorin tila on edelleen vakaa - haasteet kuitenkin merkittävät.

Kiitos!

Sampo.Alhonsuo@Finanssivalvonta.fi

